

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH**

Ekonomická fakulta

Katedra obchodu a cestovního ruchu

Studijní program: 6208 B Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodně podnikatelský obor specializace cestovní ruch

**Předpoklady rozvoje komerčních služeb ve
vybrané oblasti regionálního svazku obcí Vltava**

Vedoucí bakalářské práce

RNDr. Blažena Gehinová

Autor

Martina Chromá

2009

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci na téma „Předpoklady rozvoje komerčních služeb ve vybrané oblasti Regionálního svazku obcí Vltava“ jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s §47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách

V Českých Budějovicích dne .....

podpis

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu své bakalářské práce, RNDr Blaženě Gehinové, za obětavou pomoc a veškerý čas, který mi věnovala při konzultacích.

OBSAH

1. ÚVOD	11
2. CÍLE A POUŽITÁ METODIKA	13
2.1 Cíle	13
2.2 Hypotézy	13
2.3 Metodika.....	13
3. LITERÁRNÍ PŘEHLED.....	15
3.1 Definice mikroregionu	15
3.2 Definice a členění služeb.....	18
3.3 Vztah komerčních služeb k rozvoji mikroregionu	20
3.4 Situační analýza	24
4. VÝZKUM A VYHODNOCENÍ REGIONÁLNÍHO SVAZKU OBCÍ VLTAVA.....	27
4.1 Vymezení Regionálního svazku obcí Vltava	27
4.1.1 Geografické vymezení	27
4.1.2 Důvody vzniku.....	27
4.1.3 Cíle a strategie	28
4.1.4 Sociodemografická a ekonomická struktura RSO VLTAVA.....	29
4.1.4.1 Demografická situace	29
4.1.4.2 Charakteristika sídel Regionálního svazku obcí Vltava	29
4.1.4.3 Ekonomická struktura v RSO Vltava.....	30
4.2 Zpracování primárních dat	30
4.2.1 Řízený rozhovor se starosty obcí RSO VLTAVA.....	30
4.2.2 Dotazníky u podnikatelů RSO VLTAVA.....	32
4.2.3 Vlastní pozorování v Regionálním svazku obcí Vltava	38
4.3 Zodpovězení hypotéz.....	39
5. SITUAČNÍ ANALÝZA REGIONÁLNÍHO SVAZKU OBCÍ VLTAVA.....	41

<i>5.1 Porovnání Regionálního svazku obcí Vltava s Jihočeským Krajem....</i>	<i>41</i>
<i>5.2 Nabídka komerčních služeb v Regionálním svazku obcí Vltava.....</i>	<i>41</i>
<i>5.3 Poptávka po komerčních službách v Regionálním svazku obcí Vltava .....</i>	<i>42</i>
<i>5.4 Profil Regionálního svazku obcí Vltava se zaměřením pro cestovní ruch .....</i>	<i>42</i>
5.4.1 Nabídka cestovního ruchu	42
5.4.2 Poptávka po cestovním ruchu	43
<i>5.5 SWOT analýza Regionálního svazku obcí Vltava .....</i>	<i>43</i>
5.5.1 Silné stránky.....	43
5.5.2 Slabé stránky.....	44
5.5.3 Příležitosti.....	45
5.5.4 Ohrožení	45
6. VYMEZENÍ PŘEDPOKLADŮ ROZVOJE KOMERČNÍCH SLUŽEB V REGIONÁLNÍM SVAZKU OBCÍ VLTAVA	47
<i>6.1 Úloha Regionálního svazku obcí Vltava v rozvoji služeb .....</i>	<i>47</i>
<i>6.2 Možnosti rozvoje cestovního ruchu v Regionálním svazku obcí Vltava .....</i>	<i>47</i>
7. ZÁVĚR	49
8. SUMMARY	50
9. POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE	52
10. PŘÍLOHY	54

1. ÚVOD

Zvýšení významu celého sektoru služeb se projevuje už od počátku transformace národního hospodářství. V dnešní době už toto tempo není tak výrazné jako kdysi, ale podle ČSÚ se služby podílejí na většině základních ukazatelů národního hospodářství z jedné třetiny. Za rok 2006 podle ČSÚ celoročně vzrostly tržby ve službách reálně o 5 %, což bylo nejvíce za posledních šest let. Vývoj v ubytování a stravování klesly o 0,1 %, což ovlivnil pokles tržeb v ubytovacích zařízeních o 2,8 %, v pohostinských a stravovacích zařízeních naopak tržby celoročně vzrostly o 0,9 %.

Odvětví služeb výrazně přispívá k celkové zaměstnanosti. Z údajů Českého statistického úřadu vyplývá, že v roce 2005 bylo ve službách zaměstnáno přes 1,5 mil. osob. V porovnání s rokem 1995 se počet pracovníků ve službách zvýšil o zhruba 120 tisíc osob, když celková zaměstnanost v celém národním hospodářství klesla. Podíl pracovníků ve službách se zvýšil z 27 % v roce 1995 na téměř 32 % v roce 2005. Dle aktuálních dat českého statistického úřadu růst celkové zaměstnanosti ve 4. čtvrtletí 2008 ovlivnil především nárůst počtu zaměstnaných osob v terciárním sektoru o 63,4 tis. Služby jsou i velkým příspěvkem k tvorbě HDP. V roce 2005 služby tvořily na celkovém HDP 829 mld. Kč, což bylo 31 % z celého národního hospodářství.

V České republice je více než 500 obcí sdruženo do mikroregionů. Podle Ústavu územního rozvoje lze říci, že mikroregion by měl být výsledkem soustavné činnosti. Po vstupu do EU, která má jako jeden z úkolů právě podporu mikroregionální politiky, se řada českých obcí snaží o sdružování do větších celků. Toto jim umožňuje dosáhnout k finančním prostředkům z evropských a národních fondů. Jedním z negativních výsledků tohoto snažení je, že se obce sdružují s nějakým záměrem a když vytyčený cíl uskuteční jejich spolupráce tím končí a nevyvíjejí už žádné společné aktivity. Nebo se jedná pouze o formální sdružení obcí, kde se nevyvíjí žádná činnost. Důvody jsou různé a objevují se už od jejich vzniku.

Bakalářská práce sleduje rozvoj služeb na území mikroregionu Regionální svazek obcí Vltava. Sledovaný mikroregion vychází z pravidel uplatňovaných v EU za předpokladu respektování legislativy ČR. Projekt řeší problémy jak v rámci celého

regionu, tak na území v rámci zvolených obcí a to i s ohledem na konkrétní podnikatelské subjekty.

2. CÍLE A POUŽITÁ METODIKA

2.1 Cíle

Cílem bakalářské práce je popsat mikroregion Regionální svazek obcí Vltava se zaměřením na oblast komerčních služeb, provést situační analýzu mikroregionu a vymezit předpoklady rozvoje v dané oblasti komerčních služeb.

2.2 Hypotézy

1. Pro obyvatele mikroregionu Regionální svazek obcí Vltava jsou dostatečně dostupné komerční služby.
2. Míra nezaměstnanosti v mikroregionu Regionální svazek obcí Vltava v porovnání s nezaměstnaností v Jihočeském Kraji je značně rozdílná.
3. Počet obyvatel v předproduktivním a poproduktivním věku je docela vyrovnaný.
4. Podniky v mikroregionu Regionální svazek obcí Vltava jsou povětšinou ve vlastnictví místního obyvatelstva.
5. V mikroregionu Regionální svazek obcí Vltava mezi poskytovateli komerčních služeb převažují neinstytucionalizované formy spolupráce.

2.3 Metodika

Metodika se skládá z pěti částí. Studium odborné literatury, sběr dat v terénu, situační analýza mikroregionu, sestavení profilu vybraného svazku mikroregionu a vymezení předpokladů rozvoje dané oblasti komerčních služeb.

Studium odborné literatury a zjišťování dat ze sekundárních zdrojů charakterizuje mikroregion z geografického hlediska, důvody jeho vzniku, cíle, strategie a také údaje sociodemografické a ekonomické. Další částí je definování a členění služeb z hlediska tří skupin. Maloobchod, cestovní ruch a ostatní služby za použití klasifikace ČSÚ CZ-NACE a nakonec metodiky Ústavu územního rozvoje České republiky. Mezi sekundárními zdroji jsou také strategický dokument mikroregionu, Český statistický úřad, místní úřady a internetové zdroje.

Sběr dat v terénu probíhá formou zjišťování informací prostřednictvím řízených rozhovorů na příslušných obecních úřadech a dotazníkovým šetřením u podnikatelských subjektů poskytující komerční služby.

Při sestavení profilu vybraného mikroregionu jde o charakterizování nabídky komerčních služeb a jejich stávajících kapacit, o poptávku po komerčních službách z pohledu místních obyvatel i turistů.

V situační analýze vybraného mikroregionu se jedná o porovnání shromážděných dat s údaji Jihočeského kraje. Poměr nabídky a poptávky z hlediska deficitů a přebytků, a o SWOT analýzu pro určení nejvýhodnější strategie pro další rozvoj komerčních služeb v mikroregionu.

Posledním krokem je vymezení předpokladů rozvoje dané oblasti komerčních služeb z hlediska úlohy mikroregionu, jeho kooperace, cestovního ruchu a jeho využití, a také i z hlediska demografických vlivů.

3. LITERÁRNÍ PŘEHLED

3.1 Definice mikroregionu

Mikroregion je region malého měřítka. V praxi se setkáme s účelovými mikroregiony jako jsou sdružení obcí. V ČR jsou často vytvářeny za účelem společné podpory pro čerpání prostředků ze státních fondů nebo fondů EU (www.risy.cz). Cílem takového sdružení obcí je společný rozvoj území, který je vymezen společným katastrálním územím jednotlivých členských obcí. Volené orgány se podílejí na strategickém plánování a realizaci jednotlivých aktivit a projektů. Smyslem této spolupráce je především usilování o realizaci politických a ekonomických výhod. Charakter spolupráce je dán specifikami regionu. Vznikají a fungují za účelem konkrétní investiční akce (www.cpkp.cz). Podle Páskové a Zelenky umožňují mikroregiony efektivnější koordinaci rozvoje infrastruktury cestovního ruchu, návštěvnosti, regulace cestovního ruchu a marketingu cestovního ruchu. Jak už bylo řečeno do mikroregionů se obce sdružují i pro možnost společného čerpání prostředků na rozvoj cestovního ruchu (Pásková, Zelenka, 2002).

Hlavním úkolem mikroregionů je tedy hlavně spolupráce. Spolupráce je součinnost určitého množství subjektů při dosahování určitého cíle. Důvodem je zejména možnost, že společně lze dosáhnout kvalitnějšího výstupu, než kdyby každý subjekt usiloval o dosažení cíle sám. Tento územní celek se skládá ze soustavy venkovských obcí s horní hranicí počtu obyvatel 2000 – 5000, jež jsou charakterizovány vzájemnými interakcemi danými hierarchizovanou správní a funkční strukturou a vzájemnými osobními vztahy jeho obyvatel. Mikroregiony se vymezují přírodními, geografickými, historickým souvislostmi a sociálně-ekonomickými vztahy v území. (Škrábal, Nunvarová, Novák, Třebický, 2006).

Pojem mikroregion lze definovat jako dobrovolný svazek obcí či zájmové sdružení obcí. Mikroregion vymezený na základě společné kulturně historické identity území může být chápán jako neformální útvar, jehož existence vede k intenzivní spolupráci obcí a měst v příslušném území. Přirozený mikroregion vymezuje území obcí, které dobrovolně vstupují do různých společenských aktivit. Zájmová sdružení venkovských obcí vznikaly a rozvíjely svoji činnost v geograficky ucelených a

společným životem místních obyvatel integrovaných územích, bez ohledu na administrativní hranice okresů nebo později krajů. Dobrovolné svazky obcí nezahrnují všechny obce, a naopak některé obce jsou součástí dvou či více svazků obcí. Jejich složení se průběžně mění podle toho, jak si jednotlivé obce uvědomují potřebu spolupráce a vzájemnou blízkost se svým okolím. Mikroregiony usilují o společné řešení problémů s vědomím místních potřeb a dosažení koordinovaného postupu v otázkách regionálního významu při jednání s orgány státní správy, podnikatelskou sférou, mezinárodními organizacemi. Základním cílem je integrace finančních prostředků za účelem vytváření společných rozvojových projektů, které by malé obce nebyly schopny samostatně řídit. Struktura příjmů mikroregionů je závislá zejména na předmětu činnosti a na konkrétních aktivitách, které jsou v rámci jednotlivých sdružení realizovány (Kadeřábková, Trhlínová, 2008).

Typologií mikroregionu se myslí dělení dle důvodu spolupráce, to jsou takové mikroregiony vzniklé a fungující za účelem konkrétní investiční akce, nebo s cílem obecného rozvoje území specifikované ve strategickém plánu rozvoje daného území. Dalším dělením je dle poměru velikosti první a druhé největší obce mikroregionu. To zahrnuje sdružení menších obcí obklopující spádové centrum, což je větší či nějakým způsobem významnější místo a převaha největší obce co do velikosti je jednoznačná. Mikroregiony zahrnují více obcí přibližně stejné velikosti nebo významu (Škrábal, Nunvarová, Novák, Třebický, 2006).

Venkovská sídla lze vymezit z ekonomického hlediska jako řídké osídlený prostor, kde převážná část ekonomiky je vázána na zemědělství, nebo z demografického hlediska jako sídla s malým počtem a hustotou obyvatel na kilometr čtvereční, nebo jako sídla se specifickým typem zástavby. Obyvatelé zde žijí jiným způsobem života než obyvatelé ve městech z hlediska sociálních vztahů, rodinných vazeb, sousedství i sociální kontroly. Městská sídla mají povahu historicky formovaného urbanistického a sociálně ekonomického systému, vytvářeného postupně a dlouhodobě. Město je specifickým typem sídla, které je vývojově mladší, ale dynamičtější sídelní jednotka než venkov z hlediska vývoje jednotlivých funkcí. Městské a venkovské oblasti jsou propojeny vzájemnými obchodními kontakty i příbuzenskými vztahy. Příjemcem služeb, které se vytváří v rámci městských sídel, jsou nejen obyvatelé měst, ale i

obyvatelé v jejich zázemí. Vztahy venkovských sídel k městu mají různou povahu, jako je dojíždění do zaměstnání, dojíždění za specializovanými zdravotními zařízeními, za vzdělávacími institucemi, za kulturními aktivitami, obchodem a dalšími službami. Venkovská sídla v zázemí měst jsou naopak pro města důležitá z hlediska produkce zemědělských potravin, venkov je také využíván obyvateli měst k rekreačním funkcím a mnohdy i k trvalému či přechodnému bydlení (Kadeřábková, Trhlínová, 2008).

Starší vývojovou formou lze označit venkovská sídla. Je zde převážná většina obyvatel pracujících v zemědělství. Podle počtu usedlostí lze venkovská sídla rozdělit do tří různých kategorií – samot, vísek a vesnic. S rozvojem urbanizačního procesu ztrácí původně venkovská sídla svůj převládající venkovský charakter. Historicky mladší jsou města než venkovská sídla, ale jsou dynamičtější složkou struktury osídlení. Města jsou sídly nezemědělského charakteru s určitými specifickými znaky, která se od venkovských sídel liší především funkcemi. Je zde velké seskupení obyvatel, různá výrobní i nevýrobní pracoviště, výstavné i méně výstavné budovy. Má čtvrtě průmyslové, obchodní, obytné i jiné. Ve městě je větší možnost společenských styků, lepší a všestrannější uspokojování potřeb službami nejrůznějšího druhu. Společenský, politický, ekonomický i kulturní život je tam živější, než na venkově (Kolektiv autorů, 2001).

Region lze chápat jako určitý územní celek, který je menší než stát, jehož je součástí. Takto vymezené regiony lze charakterizovat jako specifické právní, politické, ekonomické i kulturní jednotky, které stále více aktivně vstupují do procesů lokálního a regionálního rozvoje. Regiony, které jsou vymezovány pro realizaci konkrétních účelů a cílů, lze členit na regiony administrativní a účelové. Administrativní regiony jsou vymezovány se záměrem výkonu státní správy a územní samosprávy. Účelové regiony jsou vymezovány pro řešení specifických problémů. Euroregiony vznikají především v příhraničních regionech. Důvodem vzniku je významná geografická izolovanost a zřetelné rozdíly v hustotě obyvatel, v hospodářských parametrech, v infrastruktuře a dalších charakteristikách. Euroregiony se definují jako specifické oblasti, kde dochází ke vzájemnému propojení a spolupráci obcí, měst a regionů situovaných na různých stranách hranice (Kadeřábková, Trhlínová, 2008).

3.2 Definice a členění služeb

Vašítková konstatuje, že sektor služeb je nesmírně rozsáhlý. Představuje mnoho různých činností, od jednoduchých procesů po složité počítači řízené operace. V sektoru služeb působí různé typy organizací, od jednotlivců přes malé firmy až po nadnárodní organizace. Je mnoho autorů co definují služby, např. podle Kotlera a Armstronga je služba jakákoliv činnost nebo výhoda, kterou jedna strana může nabídnout druhé straně, je v zásadě nehmotná a jejím výsledkem není vlastnictví. Produkce služby může, ale nemusí být spojena s hmotným produktem (Vašítková, 2008). Zatímco dle A. Paynea je služba činnost, která má v sobě určitý prvek nehmotnosti a vyžaduje určité spojení se zákazníkem nebo s jeho majetkem. Služba může vést ke změně podmínek a její produkce může či nemusí být úzce spojena s fyzickým produktem (Payne, 2006).

Definice služeb jak uvádí Americká marketingová asociace jsou služby identifikované, především nehmotné činnosti, které poskytují uspokojení potřeb a nemusí se nutně spojovat s prodejem výrobku nebo jiné služby. Produkce služeb může, ale nemusí vyžadovat užití hmotného zboží. (Vašítková, 2008).

Nejcharakterističtější vlastností služeb je nehmotnost. Nelze ji ohodnotit žádným fyzickým smyslem, nelze si ji prohlédnout, když ji kupujeme a už vůbec ji nemůžeme vyzkoušet. Nehmotnost služeb je příčinou, že zákazník obtížně hodnotí konkurující si služby, obává se rizika při nákupu služby, klade důraz na osobní zdroje informací a cenu. Další charakteristikou služby je neoddělitelnost služeb od producenta. Služba může být realizována tehdy pokud se poskytovatel služby a zákazník setkají v místě a čase. Variabilita služeb souvisí s především se standardem kvality služby. Znamená to, že zákazník nemusí vždy obdržet totožnou kvalitu služby, navíc si obtížně vybírá mezi konkurujícími si produkty a tak se často podrobuje pravidlům pro poskytování služeb, aby byla zachována konzistence její kvality. Nehmotnost a heterogenita vede k tomu, že služby nelze skladovat, uchovávat, znovu prodávat či vracet. Služby, které nejsou využity, tedy prodány v čase, nelze skladovat a pro daný okamžik jsou ztracené, zničené. Nemožnost vlastnit službu je také jednou z vlastností služeb. Při poskytování služby nezískává směnou za své peníze žádné vlastnictví. Kupuje si pouze právo na poskytnutí služby (Vašítková, 2008).

Služby existují ve sféře výroby, ve sféře oběhu a spotřeby. V oblasti spotřeby mohou služby uspokojovat potřeby celé společnosti nebo jednotlivců. Jestliže uspokojují potřeby společnosti, jedná se o služby veřejnosti, jedná-li se o potřeby jednotlivců, jde o služby obyvatelstvu. Ty lze rozdělit na služby věcné a služby osobní. Služby věcné souvisejí s hmotnými statky, které se opravují a udržují (služby opravárenské a údržbářské) nebo se udržuje jejich čistota a hygiena (služby čistíren, prádelen, úklidu) nebo se přemísťují (služby nákladní dopravní). Služby osobní slouží člověku bezprostředně, nikoli zprostředkované přes hmotné statky, jde o služby zdravotnictví, školství, kultury, hygienické služby, služby osobní dopravy. Dále lze klasifikovat služby podle koncového uživatele a spotřebitele služeb. To jsou služby spotřební, tržní, výrobní a veřejné. Dalším členěním podle dosažené úrovně civilizační vyspělosti rozlišujeme služby na služby nové, komplementární a staré. Singelmannova klasifikace služeb rozděluje služby do čtyř skupin na služby distribuční, výrobní, sociální a osobní. Nakonec podle statistiky EU – NACE se služby v současné době člení na Obchod, opravy motorových vozidel a spotřebních výrobků pro domácnost, dále ubytování a stravování, také doprava, skladování a spoje, finanční služby, činnosti v oblasti nemovitosti a pronájmu, veřejná správa a obrana, vzdělávání, zdravotnictví a sociální péče, ostatní veřejné, sociální a osobní služby, domácí služby a nakonec diplomatické služby a služby mezinárodních organizací (Toušek, Kunc, Vystoupil, 2008).

Služby v cestovním ruchu se diferencují na služby cestovního ruchu a ostatní služby. Služby cestovního ruchu jsou výlučně nebo převážně určené na uspokojování potřeby účastníků cestovního ruchu. Ostatní služby jsou určeny převážně místnímu obyvatelstvu s tím, že účastníkům cestovního ruchu je určena část jejich produkce (Hesková, 2006).

Různorodost služeb cestovního ruchu umožňuje klasifikování z více hledisek. Často se podle významu ve spotřebě účastníků cestovního ruchu rozlišují na služby základní a doplňkové. Do základních služeb se zařazuje přemístění účastníků cestovního ruchu z místa jejich trvalého bydliště do rekreačních prostorů a zpět a služby spojené s pobytem v rekreačním prostoru. Doplňkové služby jsou spojeny s využíváním atraktivit, vlastností charakteristických pro konkrétní rekreační prostor. Podle

charakteru spotřeby se služby cestovního ruchu člení na osobní a věcné. V případě osobních služeb se užitiný efekt dostaví přímo, bezprostředně, u věcných služeb prostřednictvím hmotného statku. Z hlediska ekvivalentnosti výměny při poskytování služeb jde o služby placené a neplacené. Placené služby jsou hrazeny z individuálních příjmů obyvatelstva, neplacené přímo z příjmů společnosti, firmy, organizace. Z prostorového hlediska se služby cestovního ruchu člení na služby poskytované v místě trvalého bydliště, během přepravy do rekreačního prostoru a zpět a služby v rekreačním prostoru. S územním hlediskem úzce souvisí časové hledisko, podle kterého jde o služby poskytované v sezónním, mimosezónním, o sezónní služby v letní či zimní sezóně cestovního ruchu (Orieška, 1999).

Heterogenost služeb v cestovním ruchu umožňuje jejich základní rozdělení na služby cestovního ruchu, tj. takové, které výlučně nebo převážně uspokojují potřeby účastníků cestovního ruchu a produkují je podniky cestovního ruchu. Jde o služby výrobců služeb (dopravní, ubytovací, pohostinské, lázeňské, sportovně-rekreační a kulturně-společenské zařízení) a zprostředkovatelů služeb (cestovní kanceláře, cestovní agentury, turistické informační kanceláře, informační systémy a distribuční systémy). Ostatní služby, které produkují podniky s polyfunkčním charakterem, tj. část jejich produkce spotřebovávají účastníci cestovního ruchu, v rozhodující míře však uspokojují potřeby místního obyvatelstva. Jde o podniky poskytující specializované služby pro cestovní ruch (peněžní ústavy, pojišťovací, pasové a celní orgány) a služby místní infrastruktury v cílových místech (např. obchodní a komunální podniky, zdravotnická zařízení, policie, pošta a jiné) (Hesková, 2006).

3.3 Vztah komerčních služeb k rozvoji mikroregionu

Úspěšnost řešení regionálního rozvoje se opírá o celou řadu metodologických postupů, přístupů a procedur. Systém přístupů ve sféře regionálního rozvoje chápeme jako využívání organizovaných znalostí a jejich tvůrčí zhodnocení. Většina územně správních jednotek se zabývá regionálním rozvojem, případně regionálním plánováním. Je to specifický případ strategického plánování. Strategické plánování v podstatě spojuje naši výchozí pozici s tím, kam chceme dojít. Strategické plánování regionální povahy je tedy orientováno na dlouhodobé cíle. Povaha těchto cílů znamená současně

velkou mírou nejistot a rizik, zatěžujících pravděpodobnost úspěšnosti realizace plánů. Strategické plánování musí být dostatečně flexibilní a adaptovatelné na možné změny vstupních podmínek. Hlavní principy strategického plánování regionální či lokální povahy, jimiž se odlišuje od územního plánování jsou takové, které se zabývají otázkami sociálními, kulturními, ekonomickými, ekologickými, je vhodným předstupněm územního plánu. Je schopno stanovovat koncepční a strategické cíle obce a reagovat na aktuální problémy, nepředepisuje detailní využití ploch, nýbrž stanoví rámcová pravidla rozvojové obce, vytyčuje hlavní cíle rozvoje a připravuje realizaci těchto cílů pomocí místních politik, identifikuje problémy obce především z hlediska obyvatel, občané jsou od samého počátku přizváni ke spolupráci. A poslední je platformou tolik potřebného partnerství rozličných subjektů a místních skupin (Kolektiv autorů, 2001).

Regionální rozvoj můžeme charakterizovat jako pozitivní vývoj klíčových socioekonomických složek regionu. Jedním z parametrů je vymezení regionu to můžeme chápat jako jakékoliv ohraničené území s vnitřní organizací (správou). Regionální rozvoj tak může být realizován na národní úrovni, regionální úrovni a místní úrovni. Rozvoj regionu je vždy charakterizován v čase, z hlediska horizontu plánování a realizace dílčích rozvojových kroků mluvíme o strategickém, taktickém a operativním pojetí regionálního rozvoje. Pro úspěšnou realizaci regionálního rozvoje je třeba zajistit co nejširší spolupráci všech aktérů a to jak ve fázi přípravné, tak i ve fázi implementační. Hlavními aktéry regionálního rozvoje jsou veřejná správa, soukromý sektor, neziskový sektor a veřejnost. V procesu regionálního rozvoje je možné definovat tři základní fáze. Fázi přípravnou, realizační a vyhodnocovací. V rámci přípravné fázi dochází k plánování či programování regionálního rozvoje (koncepční příprava). Program rozvoje obsahuje zejména socioekonomickou analýzu, finanční analýzu, analýzu řídicí a organizační struktury, analýzu vnějších vztahů, rozvojovou strategii, cíle, nástroje a způsoby naplňování stanovených cílů a indikátory naplňování stanovených cílů. K realizační fázi, tzn. implementaci rozvojových záměrů je možné přistoupit dvěma způsoby, nahodilým nebo systémovým způsobem. Je zde nezbytná partnerská spolupráce se všemi aktéry rozvoje daného území. Rozvoj regionu není výhradně záležitostí volených samosprávných orgánů. Bez aktivního přístupu veřejnosti

a ostatních sektorů lze regionální rozvoj v pozitivním slova smyslu realizovat jen částečně. Vyhodnocovací fáze umožňuje v různých etapách realizace regionálního rozvoje zmapovat skutečně dosažené výsledky a porovnat je s výsledky zamýšlenými v přípravných fázích. Rozdíl mezi skutečným stavem a stavem plánovaným je následně analyzován a jsou definovány jeho příčiny s následnou korekcí vstupních podklad, tzn. rozvojového programu (www.vsir.cz).

Rozvojem území lze chápat, dochází-li v něm v delším časovém horizontu ke kontinuálnímu růstu daňové výtěžnosti, hrubého produktu, zvyšování příjmů obyvatelstva, navyšování příjmů územních samospráv i růstu zájmu soukromého sektoru o lokalizaci v daném území. Rozvojem je rovněž chápáno zvyšování rozsahu i kvality veřejných služeb, zvyšování kvality technické i občanské infrastruktury, včetně bytového fondu, prodlužování střední délky života, kladné saldo migrace, růst míry zaměstnanosti a eliminace sociálních problémů. Lokální a regionální rozvoj může být chápán jako soubor procesů a aktivit, jejichž cílem je podpora dynamizace daného území za aktivní účasti místních aktérů (Kadeřábková, Trhlínová, 2008).

Základním etapám procesu strategického plánování patří analýza, strategie a programy, a v neposlední řadě i realizace (schvalování, kontrola, realizace). V úvodní etapě analýz používají zpracovatelé strategií řadu matic, které ukazují na vzájemné vztahy kritických složek. Pro analýzu situace a rozvojových perspektiv jednotlivých firem byla zavedena matice SWOT, která představuje koncepční rámec systematické analýzy. Matice SWOT umožňuje systematickost výběrů příslušné strategie, odpovídajících jednotlivým kombinacím vnitřních silných a slabých stránek, ale i příležitostem a hrozbám ve vnějším prostředí. Vzhledem k dynamickému chování vnějšího i vnitřního prostředí, kdy se některé faktory mění během času značně, jiné nepatrně musí zpracovatelé strategií připravit několik matic pro různé časové okamžiky (Kolektiv autorů, 2001).

Priority rozvoje tvoří základní strukturu směrů rozvoje mikroregionu. Ke každému strategickému směru bude pravděpodobně dle skutečností přiřazeno více rozvojových priorit. Rozvojové priority musí mít provázanost a logické zdůvodnění v situační analýze a SWOT analýze (Vlk, 2004).

Konečným výsledkem strategického procesu jsou strategické plány, vedoucí pořizovatele k tomu, jak využívat vnitřních i vnějších zdrojů k dosažení specifických cílů při rozhodování o výběru některého z možných budoucích alternativních způsobů realizace různých aktivit. Ústřední funkcí strategických plánů se stává i odstraňování rozporů mezi jednotlivými přístupy, rozporů v načasování, rozporů mezi různými typy úsilí a zájmů či rozporů v harmonizaci cílů jednotlivců a územně správních jednotek (Kolektiv autorů, 2001).

V řadě měst a obcí se zpracovávají nebo existují rozvojové dokumenty, které mají obcím pomoci hledat optimální cestu k řešení existujících hospodářských, sociálních, demografických a jiných problémů. Jednotlivé dokumenty se liší díky rozdílným prioritám a dalšími specifickými podmínkami jednotlivých obcí, které se pro zpracování rozvojového dokumentu rozhodly. Nejdůležitější částí procesu pořízení strategického dokumentu je realizace rozvojových záměrů a jejich prosazování. Realizace záměrů je úspěšnější pokud strategický dokument popisuje podrobně proces realizace. Důležité je také vzájemná spolupráce mezi rozhodujícími účastníky a další navazování spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem v průběhu jeho realizace (www.uur.cz).

Regionální strategie, jako jeden z důležitých předpokladů regionálního plánování, představuje zcela konkrétní formou participace státní správy, samosprávy, podnikatelských subjektů, nejrůznějších občanských iniciativ a obyvatel vůbec na formulování vizí, směrů a cílů rozvoje socioekonomické struktury v konkrétním území. U regionálních strategií je za dlouhodobý základní cíl ve smyslu racionálního, plánovitého uvědomování si příležitostí obecně považován celkový sociálně ekonomický rozvoj regionu, obce či města, a předpoklady zajišťující uvedený rozvoj, a to v časovém horizontu nejméně pěti, lépe však deseti a více let. Podstatnou charakteristikou regionální strategie je také její komplexnost a integrální charakter. Regionální strategie se totiž na rozdíl od odvětvových zabývají všemi podstatnými sférami života obce, města či regionu, i jejich přírodními, technickými, sociálními, kulturními a ekonomickými podmínkami ve vzájemné provázanosti. Dalším významným aspektem je rozlišení jejich regionální či lokální dimenze, což souvisí

s obecnou specifikou regionálních, resp. lokálních jevů, procesů či složek regionalistiky jako takové (Kolektiv autorů, 2001).

3.4 Situační analýza

Situační analýza je podkladem a hlavním faktografickým materiálem pro všechny další části procesu zpracování strategie rozvoje regionu. Slouží jako hlavní podklad pro další kroky zpracování dokumentu, vytýčení problémových oblastí, cílů a strategických směrů. Fakta a poznatky získané při zpracování situační analýzy mikroregionu jsou východiskem a hlavním podkladem pro zpracování SWOT analýzy. Posuzování území mikroregionu je založeno na komplexním přístupu se zaměřením na jeho předcházející vývoj a současnou situaci. SWOT analýza vychází z popisů a výstupů situační analýzy. Zahrnuje souhrnné hodnocení silných stránek a slabých stránek, příležitostí a hrozeb pro realizaci rozvojové politiky mikroregionu. SWOT analýza představuje základ pro formulaci strategických cílů, rozvojových směrů a rozvojových aktivit. Při zpracování SWOT analýzy je nezbytná její objektivita. Jejím principem je charakteristika silných a slabých stránek mikroregionu a stanovení jeho možných ohrožení a příležitostí rozvoje. SWOT analýza je nezbytná pro identifikaci kritických okruhů rozvoje a stanovení nerovností v území. SWOT analýza slouží rovněž jako základ pro formulaci strategických cílů a následně rozvojových směrů a rozvojových aktivit a opatření (Vlk, 2004).

Metoda analýzy SWOT je v evropských podmínkách již běžně používána v oblasti státní správy a samosprávy při regionálním plánování. Podstatou metody je odhalení a současně vzájemné porovnávání vnitřních silných a slabých stránek zkoumaného objektu a možností a hrozeb, které na něj působí zvenčí. Smysl SWOT – analýzy spočívá v akceptování silných stránek a odstraňování stránek slabých, čímž se zvyšuje pravděpodobnost budoucí realizace příhodných možností, a naopak se omezuje dopad takto pojmenovaných hrozeb. SWOT analýza je mimořádně složitým procesem, vyžadujícím systematický přístup při identifikaci a analýze bezprostředních vnějších faktorů a jejich konfrontaci s rozvojovými kapacitami společnosti v daném prostoru. Pro plnohodnotné zpracování programů rozvoje jakéhokoliv regionu, včetně návrhů na řešení rozhodujících problémů není možné bez pochopení podstaty regionu a

poodhalení historického kontextu, popřípadě bez prognózy jeho budoucí transformace. Historie je významným faktorem regionálního rozvoje (Kolektiv autorů, 2001).

Aby analýza silných a slabých stránek měla opravdu vysokou vypovídací schopnost, musí její autoři sledovat jednotlivé charakteristiky daného místa (obce, města) s ohledem na tytéž charakteristiky v rámci širšího regionu, státu či kontinentu. Právě analýza mikroprostředí, vztažená k informacím o makroprostředí, by mě okřýt firmě silné a slabé stránky místa či regionu, v němž působí, a pomoci odhalit jeho výhody a nevýhody, přednosti a slabiny jejího dalšího rozvoje a uvědomit si své místo na trhu vůči konkurenci i klíčovým, cílovým skupinám. Zatímco analýza silných a slabých stránek je spíše určitým porovnáváním ukazatelů zařazení sledovaného území či organizace do širšího kontextu, analýza příležitostí a hrozeb je analýzou trendů ovlivňujících obec i organizace v ní působící zvenčí, na makroúrovni. Mohou to být určité změny v organizaci území – jako je například vytváření nových stupňů samosprávných celků či vytváření mezinárodních regionů, stejně jako nejrůznější nové technologické postupy, využívání nových surovinových zdrojů, technické inovace, změny přírodního prostředí a klimatu, demografické trendy, změny životního stylu, legislativní rámec EU apod. Objektivita této analýzy samozřejmě souvisí s objektivitou analyzovaných informací. Marketingové analýzy do budoucna budou klást stále větší nároky na standardizaci metodologických postupů používaných při zjišťování názorů a zvyklostí spotřebitele (Foret, Foretová, 2001).

„Cílem programu rozvoje regionu je diagnostikovat území, identifikovat rozvojové předpoklady a problémy, vypracovat strategii regionálního a municipálního rozvoje regionu a poskytnou náměty na projekty k podpoře hospodářského a sociálního rozvoje regionu a jeho částí, včetně přiměřeného stanovení priorit prostorového rozvoje socioekonomických aktivit nemístního, příp. neregionálního významu v určitých časových horizontech.“ (Kolektiv autorů, 2001, str. 119) Výsledný materiál umožňuje, aby pro akceleraci podnikání a usměrnění vývoje osídlení příznivým směrem byly vhodnou aktivizací vytvořeny předpoklady a možnosti regionálního a lokálního rozvoje. Dále by měl umožnit budoucí rozvoj podnikání a osídlení v podstatě ohleduplnější ke kvalitám životního prostředí, tj. ke krásám volné a obydlené krajiny, než tomu bylo před rokem 1990. Zároveň by měl respektovat principy trvale udržitelného rozvoje.

Programy rozvoje se zpracovávají pro různě stanovené či definované regiony. Jednak se vychází ze správních regionů, např. okresů, sdružení okresů, krajů, regionů NUTS 2, nebo může jít o sdružení obcí do mikroregionů, což už je v podstatě volnější pojetí. Program ve výsledné podobě představuje vnitřně konzistentní názor na možnosti a předpoklady rozvoje regionu, jeho dílčích částí mikroregionů a nejvýznamnějších měst a obcí (Kolektiv autorů, 2001).

Podle ústavu územního rozvoje je vznik mikroregionu nutný pro společné prosazování zájmů a záměrů venkovských obcí s cílem dosažení žádoucích změn ve všech obcích určitého prostoru a je pozitivním trendem probíhajícím ve venkovském prostoru. Ústav územního rozvoje pravidelně monitoruje mikroregiony, v roce 2005 byly monitorovány základní údaje o mikroregionech, jejich právní forma, předmět činnosti, informace o rozvojovém dokumentu mikroregionu, jeho zpracovateli a návrhovém období tohoto dokumentu. Převážná část evidovaných mikroregionu má právní formu svazku obcí. Existují zájmová sdružení právnických osob nebo i jiná forma mikroregionu fungující bez jakéhokoliv právního ustavení. Pokrytí mikroregionu v ČR pokrývá stále větší plochu. Stále více soukromých firem se podílí na zpracování dokumentů (www.uur.cz).

Podnik je jako živý organismus, který nemůže existovat osamoceně. Podnik obklopuje prostředí, které na něj působí a ovlivňuje jeho reakce. Marketingové prostředí podniku existuje ve dvou úrovních tzv. makroprostředí a mikroprostředí. Makroprostředí diktuje podnikům, co mohou a co nemohou dělat. Každá organizace je vnímá na základě konkrétních podmínek a okolností, nejsou chápány všemi podniky shodně. Podnik by měl co nejlépe své makroprostředí poznat, sledovat vývojové trendy a co nejlépe je využít pro svůj další úspěšný rozvoj. Jedná se zejména o ekonomické činitele jako jsou například ekonomická situace země, tempo růstu, inflaci, nezaměstnanost, struktura výdajů, úrokové sazby a jiné. Demografické činitele, politická situace a legislativní podmínky, kulturní a sociální podmínky, technologické činitele a přírodní faktory. Rovněž se svým mikroprostředím se podnik vyrovnává, je do jisté míry ovlivnitelné a kontrolovatelné podnikem. Podnik posuzuje kvality podniku, výrobní kapacity, technologické postupy, vhodnost dalších investic a úroveň managementu (Horáková, 1997).

4. VÝZKUM A VYHODNOCENÍ REGIONÁLNÍHO SVAZKU OBCÍ VLTAVA

4.1 Vymezení Regionálního svazku obcí Vltava

4.1.1 Geografické vymezení

Regionální svazek obcí Vltava (dále jen RSO Vltava) je tvořen 18 členskými obcemi: Bohdalovice, Brloh, Dolní Třebonín, Holubov, Chlumeč, Chvalšiny, Kájov, Kremže, Mirkovice, Mojnë, Nová Ves, Přídolí, Přísečná, Srnín, Světlík, Větrník, Zlatá Koruna a město Český Krumlov. Celková plocha správního území představuje 39 971 ha na níž žije celkem 29 099 trvale hlášených obyvatel k roku 2001. Zcela výjimečné postavení mezi členskými obcemi má město Český Krumlov (h).

Území RSO Vltava se rozprostírá ve střední a severní části okresu Český Krumlov, NUTS4 CZ0312. Jedná se o velmi členité území. Polohopisně jsou dominantními částmi od jihu k severu jednak údolí řeky Vltavy s navazujícími vrchy od Přídolí po Světlík, dále město Český Krumlov a v neposlední řadě Chráněná krajinná oblast Blanský les s nejvyšším vrcholem Kleť o výšce 1084 m.n.m.. Průměrná nadmořská výška je cca 580 m.n.m.. Nejvýznamnějším vodním tokem je řeka Vltava protékající jihovýchodní částí mikroregionu (h).

4.1.2 Důvody vzniku

Regionální svazek obcí Vltava byl registrován Okresním úřadem v Českém Krumlově dne 25.5.2000. RSO Vltava je tvořeno 18 členskými obcemi, vzhledem ke svému významu má mezi obcemi zcela výjimečné a výsadní postavení okresní město Český Krumlov. Dále v rámci mikroregionu RSO Vltava působí mikroregion Podkletí.

Jedním z důvodů vzniku mikroregionu bylo v rámci mezinárodní spolupráce napomoci podnikatelským subjektům v oblasti venkova v rozvoji jejich aktivit při vstupu do EU. Dále rozvinout mezinárodní spolupráci v oblasti venkovského života a to jak na poli oficiální tj. veřejné správy, tak v oblasti kontaktu mezi jednotlivými obcemi. Analyzovat komplexně situaci v daném regionu v oblasti sociální, kulturní, životního prostředí a navrhnout možnosti rozvoje. Zaměřit se na ochranu kulturního dědictví

venkova. Zaměřit se na zkvalitnění infrastruktury, především v oblasti nevyhovujících a chybějících inženýrských sítí a komunikací (h).

4.1.3 Cíle a strategie

Strategie Regionálního svazku obcí Vltava si klade za cíl zajistit rozvoj venkovského mikroregionu RSO Vltava, ležícího na území okresu Český Krumlov, a napomoci ochraně životního prostředí, rozvoji podnikatelských aktivit v oblasti zemědělské a lesnické výroby, turistiky, průmyslové výroby a služeb. Projekt vychází z pravidel uplatňovaných v EU při respektování platné legislativy ČR, navrhovaná opatření jsou v souladu s prioritami projektu Rozvoje venkova Ministerstva pro místní rozvoj, SAPARD a opírá se i o některé další rezortní materiály. Projekt napomáhá adaptací RSO Vltava na pravidla EU a nabízí možnost konfrontace situace programů uplatňovaných v rozvoji venkova v ČR a v EU (h).

Projekt si klade následující základní cíle:

- v rámci mezinárodní spolupráce napomoci podnikatelským subjektům v oblasti venkova v rozvoji jejich aktivit při vstupu do Evropské unie;
- rozvinout mezinárodní spolupráci v oblasti venkovského života a to jak na poli oficiálním tj. veřejné správy, tak v oblasti kontaktu s jednotlivými obcemi;
- analyzovat komplexně situaci v daném regionu v oblasti sociální, kulturní, životního prostředí a dalších a navrhnout možnosti rozvoje;
- zaměřit se na ochranu kulturního dědictví venkova;
- zaměřit se na zkvalitnění infrastruktury, především v oblasti nevyhovujících a chybějících inženýrských sítí a komunikací;
- přínosem projektu bude jednak zajištění konkrétního rozvoje v daném mikroregionu, ale i rozvoj mezinárodní spolupráce a nápomoc při začleňování ČR do EU. Rozvoj bude zaměřen jak na zajištění zemědělské a lesnické výroby, tak na sociální a kulturní rozvoj v daném regionu. Cílem je jednak vytvořit nové pracovní příležitosti, ale i v moderním pojetí oživit tradiční způsob života na venkově, zvyky, kulturní tradice a podobně, a tím přilákat na venkov mladé lidi.

4.1.4 Sociodemografická a ekonomická struktura RSO VLTAVA

4.1.4.1 Demografická situace

Celkový počet obyvatelstva v mikroregionu k roku 2007 tvoří 29 787 lidí, z toho 14 935 žen a 14 852 mužů (**viz Příloha č. 1**). Zastoupení mužského a ženského pohlaví v mikroregionu se liší jen o 83 žen, kterých je více než mužů. Věkové skupiny obyvatelstva lze rozdělit na tři skupiny lidí. Největší zastoupení obyvatelstva má produktivní skupina ve věku 15 – 64 let tvoří tři čtvrtiny z celkového obyvatelstva. Podíl skupin předproduktivní (0 – 14 let) a poproduktivní (65 a více) je celkem vyrovnaný.

Průměrná míra nezaměstnanosti v mikroregionu v roce 2007 je cca 9,5 %, největší nezaměstnanost je v obci Světlík a Bohdalovice. Míra nezaměstnanosti na jihu Čech je nyní 4,8 %, po Praze a Středočeském kraji si jižní Čechy stále drží jednu z nejnižších nezaměstnaností v zemi. Celostátní průměrná míra je nyní na 7,4 % a toto číslo překračuje pouze Českokrumlovsko, ve kterém leží sledovaný mikroregion RSO Vltava. Nezaměstnanost v jednotlivých obcích je značně rozdílná v závislosti zejména na dopravní dostupnosti místa prostředky veřejné hromadné dopravy, vzdálenosti od Českého Krumlova a především Českých Budějovic, struktury obyvatel v závislosti na dosažené kvalifikaci a věkové skladbě obyvatel.

4.1.4.2 Charakteristika sídel Regionálního svazku obcí Vltava

Území Regionálního svazku obcí Vltava je převážně zastoupené vesnickým charakterem osídlení. Významné místo v RSO Vltava má město Český Krumlov, nejen co do velikosti, ale je zapsané na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Současná struktura hospodářství mikroregionu je průmyslově – zemědělská, kde podstatnou část zaujímá sektor obchodu a služeb. Průmyslová výroba je v převážné míře soustředěna v Českém Krumlově a Větřní. V okresním městě i jednotlivých obcích dále působí řada menších firem a drobných podnikatelů, jejichž výroba zahrnuje rozmanitý sortiment výrobků, zejména v oblasti zpracování dřeva, papíru a lehké kovovýroby. Rozsah průmyslové výroby má poměrně stabilizovaný charakter. Díky odstátnění velkých stavebních firem došlo k vytvoření menších stavebních organizací.

Dá se říci, že firmy působící v RSO Vltava svou kapacitou a odborností v zásadě pokrývají veškeré potřeby stavební údržby i investic. Vzhledem k existenci Městské památkové rezervace Český Krumlov a řadě dalších významných kulturně historických památek, nacházejí v mikroregionu uplatnění i specializované firmy zaměřené na restaurátorské práce. Zemědělská výroba má v rámci hospodářských odvětví, která se podílejí na ekonomickou profitu mikroregionu, své důležité a nezastupitelné místo. Zemědělství je zdrojem pracovních příležitostí a obživy pro cca 9 – 10 % ekonomicky aktivních obyvatel. Občanská vybavenost v mikroregionu je vzhledem k jeho velikosti dostatečná. V mikroregionu se nachází 16 knihoven, 5 základních škol devítiletých a 5 základních škol jen s prvním stupněm, dále 3 policejní stanice a 11 zdravotnických zařízení (**viz Příloha č. 2**).

4.1.4.3 Ekonomická struktura v RSO Vltava

Podstatnou část hospodářství v mikroregionu zaujímá sektor obchodu a služeb. Celkově v RSO Vltava působí 5598 podnikatelských subjektů, zejména menších firem a drobných podnikatelů, jejichž výroba zahrnuje rozmanitý sortiment výrobků a služeb. Podnikatelů provozujících maloobchodní jednotku je v RSO Vltava 2859 a ostatních podnikatelských subjektů poskytujících služby je 1598 (**viz Příloha č. 3**). V centrálních obcích jsou místnímu obyvatelstvu dostupné služby uspokojující základní potřeby obyvatelstva. Ostatní a doplňkové služby jsou dostupné díky vzdálenosti měst Český Krumlov a České Budějovice.

4.2 Zpracování primárních dat

4.2.1 Řízený rozhovor se starosty obcí RSO VLTAVA

V rámci sběru dat byly prováděny řízené rozhovory se starosty jednotlivých obcí mikroregionu RSO Vltava. Rozhovory byly prováděny osobně a zprostředkovaně zaslané pomocí emailu. Osobně prováděné schůzky se starosty byly v obcích Křemže a Holubov, emailem zaslané odpovědi na otázky byly od starostů obce Kájova a obce Chvalšín. Ostatní obce nebyly ochotny odpovědět na některé otázky nebo byly časově zaneprázdněné.

Cílem těchto rozhovorů bylo zjistit v čem je přínosné zapojení obce do mikroregionu, jaký potenciál pro sebe obec vidí v oblasti cestovního ruchu, na jaké problémy narážejí místní podnikatelé a co chybí občanům dané obce v oblasti nabídky komerčních služeb.

V čem je přínosné zapojení obce do mikroregionu?

Zapojení obce je přínosné k získání finančních prostředků, protože pokud obec jedná společně s ostatními snáze dosáhne ke grantům a dotacím. Více obcí znamená větší úspěch. Obce společně zakoupili štětkovací vůz pro úklid městské zeleně tj. zastřihávání a prořezávání větví, kompostér. Tento štětkovací vůz si obce navzájem půjčují. Dalším významným projektem se stal nákup multifunkčního vozu na třídění odpadů, který provozuje Svoz odpadu Český Krumlov. Projektem loňského roku se stalo pořízení kontejnerů na separovaný odpad.

Spolupracujete s ostatními obcemi v rámci mikroregionu?

Obce navzájem spolupracují, právě kvůli snazšímu dosažení finančních prostředků. Spolupráce obce s ostatními obcemi napomáhá k dobrému fungování jednotlivých obcí, jelikož spolupráce je smyslem tvorby mikroregionů. Obec Křemže je mimojité součástí dalšího celku Podkletí, společně spolupracovala s ostatními v době po povodních, nyní společně pořídili městský mobiliář.

Jaký potenciál pro sebe obec vidí v oblasti cestovního ruchu?

Obec Holubov provozuje lanovou dráhu na Kleti, v budoucnu plánuje zřídit v budově obecního úřadu u vlakového nádraží v Holubově informační centrum. Přemístila by sem výstavu z Kleti. Dalším krokem pro podporu cestovního ruchu je zlepšení webových stránek obce. Jedním z důvodů nedostatečného cestovního ruchu je, že potenciální turisté nevědí o turistických místech, které tyto obce nabízejí. Oblast CHKO Blanský les značně omezuje ochranou přírody jak místní obyvatele a podnikatele, tak některé projekty na rozvoj cestovního ruchu v oblasti. Potenciálem pro cestovní ruch je dostatek stravovacích a ubytovacích zařízení. Dále přispívá k rozvoji cestovního ruchu i blízkost měst jako Zlatá Koruna, Český Krumlov. Kájov je znám

jako poutní místo, mnoho sakrálních staveb, přírodních pozoruhodností a historických památek. V některých obcích jsou i nově zbudována muzea a výstavy.

Co obci chybí, aby mohla cestovní ruch více rozvíjet?

Informační centra, co nejlépe rozšířit informace, která by potenciální turisty nalákala do míst, která nejsou pro ně tak známá a o kterých neví, že existují. Obcím chybí peníze na propagační materiály. Obec Holubov by chtěla zvýšit frekvenci provozu lanovky na Kleti, bohužel jí chybí peníze pro zaměstnance, který by lanovku provozoval. V letní sezóně jsou významní cykloturisté, obec Křemže dopracovala systém cyklotras, tisk map a jejich vyznačení. Obci chybí možnost koupání, které by vyhovovalo nárokům dnešních turistů. Obec vybuodovala sportovní areál, který navazuje na ubytovnu, jelikož hosté jsou neustále náročnější. V zimní sezóně jsou k dispozici sjezdovky CHKO, tomu prospělo pořízení stopotvarů na tvorbu běžkařské trasy. Budoucím projektem je rekonstrukce lanovky na Chmelné.

Na jaké problémy narážejí místní podnikatelé?

Vzhledem k tomu, že některé obce se nachází převážně v CHKO Blanský les jsou místní podnikatelé značně omezeni. Jsou zde pouze služby a drobné podnikání, nikdy zde nebude možné vybudovat průmyslovou oblast. Není zde ekonomický potenciál pro některá podnikání, jsou zde přísnější nároky, nejsou zde velké plochy pro podnikatelskou činnost.

Co chybí občanům dané obce v oblasti nabídky komerčních služeb?

Občané mají k dispozici základní sortiment služeb v obcích i okolí. Občané využívají dostupnou vzdálenost okolních měst jako jsou České Budějovice a Český Krumlov.

4.2.2 Dotazníky u podnikatelů RSO VLTAVA

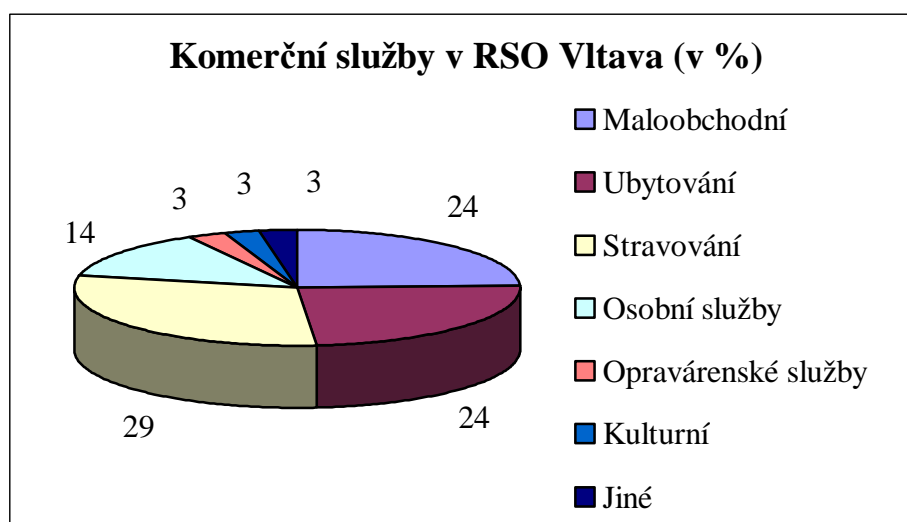
Cílem dotazníku pro podnikatele bylo provést výzkum o jejich stavu, kapacitách a konkurenceschopnosti. Dotazník obsahoval 21 otázek. Na dotazy bylo vyžadováno písemných odpovědí. Každý respondent odpovídal na stejnou sadu otázek pokládaných

ve stejném pořadí tazatelů, anebo dotazníky vyplňovali respondenti samostatně. Osobně bylo dotázáno 30 podnikatelů. Někteří podnikatelé nebyli schopni na některé otázky odpovědět, protože buď nerozuměli položené otázky, nebo byly otázky neadekvátní příslušnému rozsahu služeb v daném městě. Výsledky získané dotazníkem se zpracují do grafického zobrazení.

Otázka č.1 Jaké služby svým zákazníkům poskytujete?

Graf č. 1

Zdroj: Vlastní šetření

Bylo zjištěno, že v RSO Vltava z dotazovaných podnikatelů provozují nevíce podnikatelů služby stravovací, dále jsou služby ubytovací a maloobchodní, osobní služby (např. kadeřnictví, masáže, železářství, krejčovství,...) a nejméně služeb provozují dotazovaní podnikatelé služby kulturní, opravářenské a jiné (např. jezdeckví).

Otázka č. 2 Jaký typ ubytování nabízíte?

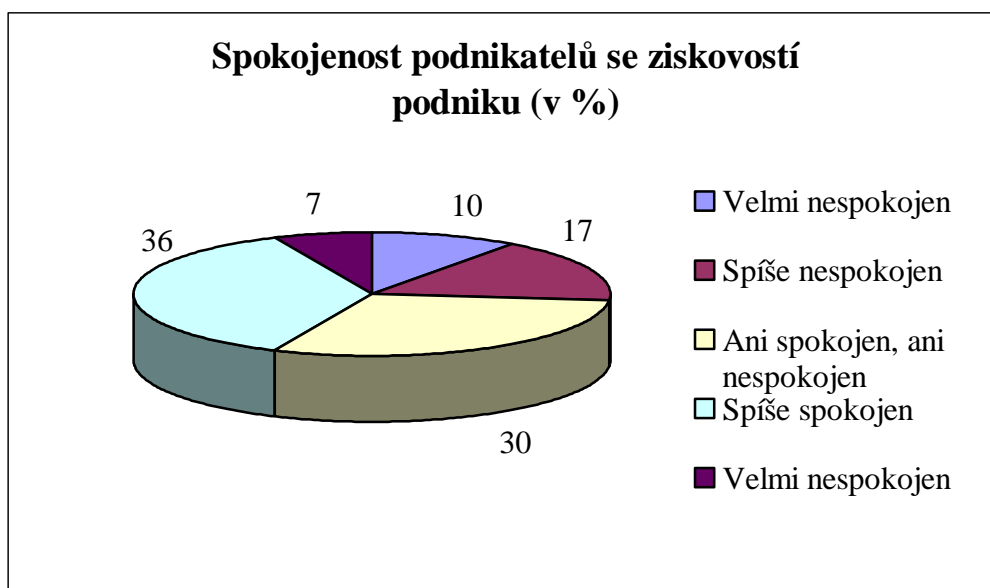
Dotazovaní podnikatelé poskytující ubytovací služby v mikroregionu se specializují především na dvou typech ubytování. Ubytování v kempech provozuje 22 % dotazovaných a ubytování v penzionech nabízí 78 % respondentů.

Otázka č. 3 Jakou formu stravování nabízíte?

Víc jak polovina dotazovaných podnikatelů ve stravovacích službách provozuje restaurace, čtvrtina podnikatelů provozuje hostince, a zbylá část provozuje noční klub a nebo pohostinství.

Otázka č. 4 Jak jste spokojeni se ziskovostí svého podniku?

Graf č. 2

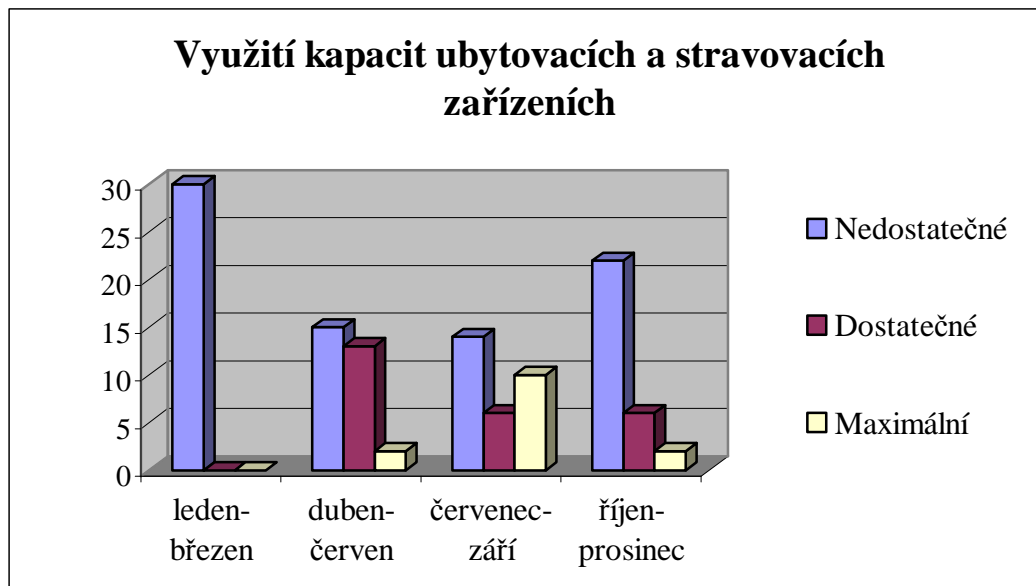

Zdroj: Vlastní šetření

Většina podnikatelů je spokojeno se svou ziskovostí, 30 % se nemohou rozhodnout, 27 % je nespokojena se ziskovostí svého podniku.

Otázka č. 5 Jak byste ohodnotili celkové využití svých kapacit během jednotlivých čtvrtletí

Graf č. 3

Zdroj: Vlastní šetření

Graf znázorňuje využití kapacit ubytování a stravování podnikatelských subjektů v jednotlivých čtvrtletích. Nejlépe s využitím kapacit jsou měsíce červenec-září kdy jsou maximální. Podnikatelé se potýkají po celý rok s nedostatečným využitím svých kapacit. Je to způsobeno zejména tím, že oblast se spíše orientuje na letní sezónu.

Otázka č. 6 Jak byste ohodnotili cenovou úroveň vašich služeb ve srovnání s konkurencí?

Víc jak polovina dotazovaných podnikatelů ohodnotila cenovou úroveň svých služeb jako střední ve srovnání s konkurencí. Čtvrtina podnikatelů hodnotí cenu svých služeb spíše vyšší, spíše nízkou cenu svých služeb hodnotí 14 % podnikatelů a zbytek jen 4% hodnotí cenu oproti konkurenci jako vyšší.

Otázka č. 7 Jaký je podíl turistů mezi vašimi zákazníky?

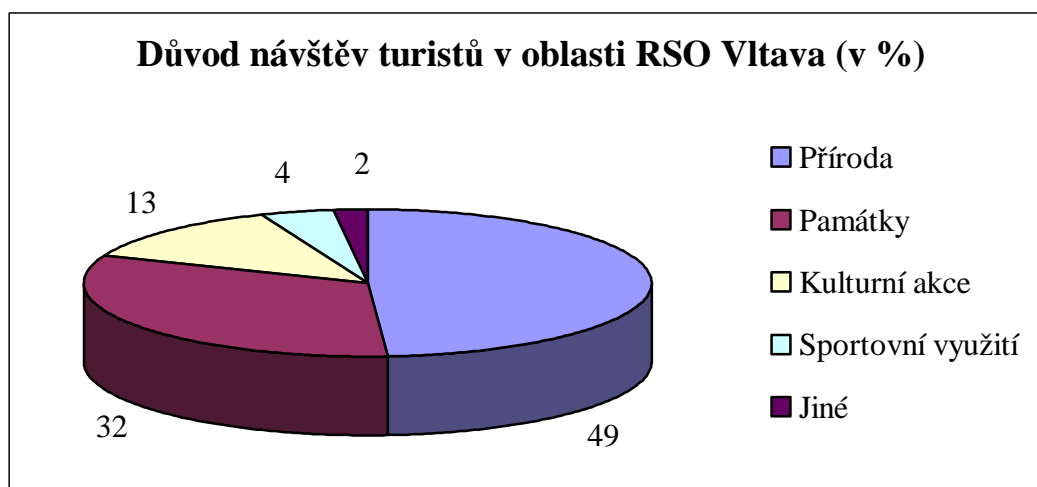
Převážná většina podnikatelů odpověděla na otázku, že mezi svými zákazníky nemá významný podíl turistů ze zahraničí, 20 % dotazovaných odpovědělo, že je mezi jejich zákazníky významný podíl zahraničních turistů. Zbylých 33 % dotazovaných na tuto otázku neodpovědělo. Z dotazníkového šetření také vyplývá, že průměrný podíl turistů v RSO Vltava, na základě odpovědí respondentů, je 21,4 %.

Otázka č. 8 Přizpůsobujete svou nabídku turistům?

Většina dotazovaných nepřizpůsobuje vůbec svou nabídku turistům, 20 % dotazovaných přizpůsobuje svou nabídku pouze částečně, pouhých 7 % podnikatelů přizpůsobuje svou nabídku turistům významně. Zbylých 33 % na tuto otázku neodpovědělo.

Otázka č. 9 Co podle vás nejvíce láká turisty do vaší oblasti?

Graf č. 4

Zdroj: Vlastní šetření

Podle dotazovaných nejvíce láká turisty do RSO Vltava příroda, na druhém místě se umístily památky. V menší míře lákají turisty kulturní akce, sportovní využití a jiné (např. koně).

Otázka č. 10 Měl by podle vašeho názoru někdo podporovat další příliv turistů do vaší oblasti?

Podle názoru většiny dotazovaných by měl podporovat příliv turistů do oblasti RSO Vltava především obce a kraj. Jen 23 % podnikatelů si myslí, že by měli podporovat příliv turistů sami podnikatelé. Zbylé 3 % si myslí, že nikdo podporovat příliv turistů do oblasti RSO Vltava nemusí.

Otázka č. 11 Jaký je důvod, že se neúčastníte žádné organizované formy spolupráce

Všichni dotazovaní respondenti odpověděli, že nejsou do žádné organizované spolupráce zapojeni. Důvody, které uvedly byly docela vyrovnané, 37 % neví zda nějaká organizovaná forma spolupráce existuje, 30 % k ní nemá důvěru a 33 % nevidí přínosy pro svůj podnik.

Otázka č. 12 Podnikáte pouze v rámci tohoto mikroregionu?

Nejvíce dotazovaných podnikatelů podniká pouze v rámci RSO Vltava, 33 % dotazovaných podnikatelů podniká zde, ale sídlo má jinde a nakonec zbylých 30 % má sídlo v RSO Vltava, ale podniká i jinde.

Otázka č. 13 Pracují ve vašem podniku i další členové vaší rodiny?

Převážná většina odpověděla, že v jejich podniku nepracují členové rodiny, 37 % podnikatelů tvrdí, že spolu se zaměstnanci pracují i členové rodiny a 20 % odpovědělo, že v podniku pracují pouze členové rodiny.

Otázka č. 14 Kolik máte zaměstnanců?

Polovina respondentů 1 – 5 pracovníků ve svém podniku, 23 % nezaměstnává žádné pracovníky, 10 % zaměstnává 6 – 10 osob ve svém podniku a zbylých 20 % na tuto otázku neodpovědělo.

Graf č. 15 Jaká je platová úroveň vašich zaměstnanců oproti běžným platům?

U většiny dotazovaných podnikatelů je platová úroveň jejich zaměstnanců obdobná oproti běžným platům, u 10 % podnikatelů je nižší a jen u 3 % podnikatelů

mají zaměstnanci vyšší platovou úroveň oproti běžným platům. Na tuto otázku neodpovědělo 43 % dotazovaných.

4.2.3 Vlastní pozorování v Regionálním svazku obcí Vltava

V oblasti RSO Vltava se nachází téměř všechny služby, které uspokojí nároky místních obyvatel i turistů. Podnikatelé ve sledované oblasti jsou zejména malí a střední. Neoplývají velkými zisky, ale zaručují poskytnutí kvalitních služeb, protože jsou závislí zejména na dobré pověsti. Místní obyvatelé i turisté využívají blízkosti 2 okresních měst, které jsou České Budějovice a Český Krumlov. Oblast nabízí mnoho přírodních a historických památek, které do oblasti táhnou hlavně tuzemské obyvatele. Bohužel je nedostatečná informovanost i pro turisty ze zahraničí, kteří o těchto místech nevědí.

4.3 Zodpovězení hypotéz

1. Dostatečná dostupnost komerčních služeb pro obyvatele mikroregionu

Na základě zjištěných informací se tato hypotéza dá potvrdit. V mikroregionu se nachází velké množství malých a středních podnikatelů, kteří nabízejí rozmanitou nabídku služeb. V obcích městského typu se nachází základní někde i doplňkové služby. Služby jsou dostupné v okresním městě Český Krumlov, který je součástí mikroregionu RSO Vltava a také krajské město České Budějovice. Obyvatelé z mikroregionu využívají k nákupu tyto dvě města, protože se zde nachází mnohem širší nabídka služeb a produktů. Sami starostové potvrdili, že by poskytování některých služeb v rámci obcí bylo neperspektivní, obyvatele by stejně dali přednost nákupu ve městě. Podstatnou součástí nákupu služeb obyvatelstva je i dopravní infrastruktura v mikroregionu. Místní komunikace spravované jednotlivými obcemi jsou mnohdy ve špatném stavu. Tento stav pochopitelně brání rozvoji veškerých aktivit. Územím prochází železniční trať, největší podíl v hromadné dopravě zaujímá autobusová doprava, přeprava je zajištěna několika dopravními firmami.

2. Nezaměstnanost v mikroregionu Regionálního svazku obcí Vltava v porovnání s Jižními Čechami

Podle posledních neoficiálních údajů byla míra nezaměstnanosti na jihu Čech k 9.1.2009 4,8 % (n.). Stále si Jižní Čechy drží jednu z nejnižších nezaměstnaností v zemi. Celostátní průměrná míra nezaměstnanosti je nyní na 6 procentech a toto číslo na jihu Čech překračuje pouze Českokrumlovsko, ve kterém se mikroregion RSO VLTAVA nachází. Tuto hypotézu se nepodařilo potvrdit, protože ze zjištěných údajů vyplývá, že nezaměstnanost v mikroregionu mnohdy velmi výrazně přesahuje míru nezaměstnanosti JČ. Největší nezaměstnanost je v obci Světlík, téměř 26 % a nejmenší nezaměstnanost má obce Nová Ves s 1,04 %.

3. Věková struktura obyvatelstva

Obyvatelé v produktivním věku 15 – 64 let tvoří kolem 70 % obyvatelstva v jednotlivých obcích. Obyvatelé ve věku 0 – 14 let jsou téměř v každé obci ve větším množství než obyvatelé starší 65 let. Více starších obyvatel než mladších se nachází v obci Holubov, Přísečná a Zlatá Koruna. Přirozený přírůstek je v 15 obcích kladný, tzn. že je zde větší počet živě narozených než zemřelých. Více zemřelých než živě narozených je v obcích Bohdalovice, Brloh a Srnín. Na základě informací tuto hypotézu lze vyvrátit.

4. Vlastnictví podniků v mikroregionu – místní/cizí

Na základě provedeného šetření u podnikatelů lze tuto hypotézu potvrdit. Podniky jsou většinou ve vlastnictví místních podnikatelů. Živnost provádějí v rámci svých obydlí nebo v samostatných jednotkách.

5. V mikroregionu RSO VLTAVA mezi poskytovateli komerčních služeb převládají neinstytucionalizované formy spolupráce

Opět na základě prováděného šetření podnikatelů, převládá v mikroregionu neinstytucionalizovaná forma spolupráce. Tato hypotéza se tedy dá potvrdit. Malí a střední podnikatelé v mikroregionu se nezapojují do žádné formy spolupráce. Často nevědí, zda existuje, nemají k ní důvěru a nebo nevidí přínos po svůj podnik. Někteří podnikatelé nerozuměli při dotazování otázce, která tento problém řešila.

5. SITUAČNÍ ANALÝZA REGIONÁLNÍHO SVAZKU OBCÍ VLTAVA

5.1 Porovnání Regionálního svazku obcí Vltava s Jihočeským Krajem

Regionální svazek obcí Vltava je součástí Jihočeského kraje. Okres Český Krumlov, do jehož oblasti RSO Vltava spadá, má větší míru nezaměstnanosti než je v Jihočeské kraji. RSO Vltava je jedním z nejvýznamnějších oblastí jihočeska, která nabízí široké množství přírodních i kulturních památek. Nevýhodou, kterou pro sebe spatřuje RSO Vltava je upřednostňování turisticky známějších míst před místy, které nejsou tak známé, ale přinášejí stejný kulturní prožitek. Zásadní město v RSO Vltava je Český Krumlov a to díky jeho umístění na seznamu UNESCO. Služby nabízející se v RSO Vltava nejsou tak významné jako v Jihočeském kraji. Jelikož je oblast převážně zemědělská vyskytují se zde převážně služby základní. Služby komerční jsou z hlediska návštěvnosti dostupné a dostatečné. Výhodou pro RSO Vltava je dostupná vzdálenost dvou okresních měst Český Krumlov a České Budějovice, kde jsou zastoupené všechny služby v dostatečné míře.

5.2 Nabídka komerčních služeb v Regionálním svazku obcí Vltava

Nabídka komerčních služeb v RSO Vltava je z hlediska vytíženosti regionu dostatečná. Je zde široké množství malých a středních podnikatelů, kteří zajišťují kvalitní služby pro místní obyvatele i turisty. Podnikatelé nabízející ubytování a stravování se často potýkají s nedostatkovým využitím svých kapacit, jelikož je oblast z hlediska návštěvnosti orientovaná na letní sezónu. Představitelé obcí se snaží nalákat turisty do oblasti i v zimní sezóně. Stavějí informační centra, která pomohou turistům, kde nalézt ta nejzajímavější místa v RSO Vltava. Největší rozsah komerčních služeb díky své velikosti a světovému významu nabízí Český Krumlov.

5.3 Poptávka po komerčních službách v Regionálním svazku obcí Vltava

Podle místních občanů jsou některé služby zastoupené v nedostatečné míře. Sami podnikatelé v RSO Vltava tvrdí, že kapacity mají naplněné pouze v turistické sezóně a to ještě pouze dostatečně ne maximálně. Roste také poptávka po kvalitním ubytování. Turisté jsou čím dál tím náročnější a přejí si pohodlné a moderní zázemí. V RSO Vltava jsou oblíbené ubytování v penzionech a ubytování v soukromí. Je třeba podstatně rozšířit služby cestovního ruchu. Turisté poptávají zejména služby poskytující sportovní a kulturní příležitosti využitelné i mimo letní období. RSO Vltava nezhálí a snaží se o výstavbu a údržbu sportovních a turistických či lyžařských tras a krytých sportovních zařízení. Pro letní sezónu je potřebné rozšířit cyklostezky, vodní plochy vhodné pro veřejné koupání, sportovní rybářství, včetně veškerého servisu tzn. půjčoven, špičkového ubytování, sociálního a stravovacího zázemí (h).

5.4 Profil Regionálního svazku obcí Vltava se zaměřením pro cestovní ruch

5.4.1 Nabídka cestovního ruchu

Regionální svazek obcí Vltava má velký potenciál pro další rozvoj cestovního ruchu, který dosud není zcela dostatečně a rovnoměrně využíván. Do oblasti láká turisty zejména řada přírodních i kulturních zajímavostí. V obcích RSO Vltava se nachází základní služby pro místní obyvatele a turisty. Doplňkové služby jsou dostupné v Českém Krumlově, který má v RSO Vltava dominantní postavení i vzhledem k tomu, že je zapsán na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Vzhledem k návštěvnosti RSO Vltava mají obce dostatečné ubytovací a stravovací kapacity. RSO Vltava poskytuje dobré podmínky i pro rozvoj venkovského cestovního ruchu, cykloturistiky nebo hippoturistiky. Svým charakterem je vhodný pro rekreaci rodin s dětmi i starší generace. V oblasti nejsou ani dostatečně rozvinuty formy venkovské turistiky (agroturistiky). Nabídka by měla směřovat intenzivněji do zemí Evropy i zámoří, kde lze reálně očekávat zájem (h).

5.4.2 Poptávka po cestovním ruchu

Z hlediska cestovního ruchu je zásadním problémem oblasti časová sezónnost. V zimním období je naprosto nedostatečná nabídka kulturního a sportovního využití návštěvníků. Omezením rekreačního využití oblasti jsou zcela nevyhovující místní silniční propojení části obcí. Nedostatkem RSO Vltava, které se snaží odstranit, jsou omezené možnosti koupání. Místním obyvatelům v oblasti sice chybí některé služby, ale ty jsou jak už bylo zmíněno poskytovány okresním městem. Turisté jsou stále náročnější na ubytování i stravování, takže je třeba neustále zlepšovat a rozšiřovat ubytovací a stravovací zařízení. Návštěvnost zahraničních turistů nyní převažuje ze sousedních států, především Rakouska a Německa (h).

5.5 SWOT analýza Regionálního svazku obcí Vltava

Smyslem SWOT analýzy RSO Vltava je akceptování jeho silných stránek a odstranění stránek slabých. Zvyšuje se tak pravděpodobnost budoucí realizace příležitostí a naopak se omezuje dopad vyjmenovaných hrozeb. Je to velmi složitý proces vyžadující pochopení a identifikaci RSO Vltava a analýzu bezprostředních vnějších faktorů a jejich konfrontaci s rozvojovými kapacitami společnostmi v RSO Vltava. Následující SWOT analýza je převzatá ze strategického dokumentu Regionálního svazku obcí Vltava.

5.5.1 Silné stránky

- mimořádná hodnota přírodního prostředí;
- podmínky pro rozvoj turistického ruchu – Město Český Krumlov zapsané v seznamu UNESCO, Vltava, CHKO Blanský les, kulturní památky, vhodné podmínky pro další druhy turistiky (cykloturistika, venkovská turistika, agroturistika);
- blízkost Českých Budějovic;
- fungující informační systém RSO Vltava v rámci OIS okresu Český Krumlov;
- stabilizovaný počet obyvatelstva;
- dřevozpracující průmysl;

- fungování místního a regionálního tisku;
- fungování mikroregionů;
- zdravotnictví;
- relativně hustá síť veřejných knihoven;
- poměrně vysoká kvalita životního prostředí;
- technicky vzdělaná a relativně levná pracovní síla.

5.5.2 Slabé stránky

- omezené množství a sezónnost pracovních příležitostí v mikroregionu;
- vysoké procento dojíždění za prací a vzděláním;
- minimální míra zpracování zemědělských produktů v regionu;
- omezení vyplývající z existence CHKO;
- nedostatečná infrastruktura pro další rozvoj turistického ruchu – nedostatečná síť místních komunikací a u existujících často velmi špatný stav;
- malá možnost koupání;
- ne příliš vyhovující struktura zástavby pro rozvoj venkovské turistiky;
- omezená infrastruktura pro rozvoj cykloturistiky;
- konflikt mezi zájmy zemědělské výroby a turistického ruchu;
- nedokončená technická infrastruktura v některých obcích, či jejich částech;
- nedokončená koncepce nakládání s odpady;
- využitelnost turistických kapacit v poměrně krátkém sezónním období;
- nízké využití železniční tratě, zejména pro nákladní přepravu;
- ve srovnání s vyspělým standardem nižší úroveň služeb;
- územně a odvětvově nerovnoměrně rozložené ekonomické aktivity s častou závislostí na jediném odvětví nebo ekonomickém subjektu;
- nevyváženost sídelní struktury a převážně nízká hustota zalidnění;
- chybějící technická infrastruktura pro lokalizaci případných nových průmyslových zón;
- nízká dopravní obslužnost některých venkovských oblastí;

- problémy větších sídelních celků plynoucí z nárůstu automobilové dopravy Český Krumlov, Větřní, Křemže (prostupnost ve špičkách, parkování).

5.5.3 Příležitosti

- rozvoj venkovského turistického ruchu;
- využití zahraničních fondů (předvstupních a strukturálních) pro zajištění rozvoje mikroregionu;
- využití vnitřních fondů ČR;
- udržení zaměstnanosti v zemědělství s jeho postupnou restrukturalizací;
- alternativní zemědělské výroby;
- alternativní zdroje energie;
- podpora místních ekonomických aktivit s ohledem na charakter oblasti;
- rozvoj služeb;
- vznik podnikatelských sítí v mikroregionu;
- provázání s dalšími sítěmi v dalších regionech;
- využití nových principů e-commerce a e-work pro tvorbu nových pracovních příležitostí v regionu, přilákání dalšího obyvatelstva;
- rozvoj vzdělávací soustavy s ohledem na potřeby budoucího vývoje společnosti, včetně systému celoživotního doplňování vzdělání;
- vstup zahraničních investorů do mikroregionu;
- rozvoj příhraniční a přeshraniční spolupráce;
- příprava rozvojových ploch pro nové výroby;
- podpora vzniku malých a středních výrobních podniků;
- rozvoj dopravní infrastruktury a navazujících služeb;
- podpora vzniku aktivizace zájmové a spolkové činnosti venkova.

5.5.4 Ohrožení

- možný nárůst nezaměstnanosti v důsledku útlumu průmyslových a zemědělských výroby;
- zhoršení možností dojíždění v důsledku omezení hromadné veřejné dopravy;

- ohrožení zemědělské prvovýroby mikroregionu v důsledku postupující globalizace;
- konflikt mezi zájmy ochrany přírody a památek s požadavkem na intenzivní rozvoj turistiky;
- omezení dalšího rozvoje mikroregionu vlivem nedokončení rozvoje technické infrastruktury;
- konflikt mezi zájmy zemědělství a ochrany přírody;
- nižším počtem pracovních míst může dojít ke snižování počtu obyvatel s důsledkem v postupném rušení škol, pošt atd. s hrozbou vyklidňování venkovských sídel;
- nevhodné zásahy do krajiny spojené s těžbou nerostných surovin;
- nedostatečná pozornost rozvoji vzdělanosti;
- nepříznivý demografický vývoj – zvyšování průměrného věku obyvatel venkovských oblastí;
- v důsledku nižší kvality služeb a produktů cestovního ruchu snižování atraktivity mikroregionu pro turistiky.

6. VYMEZENÍ PŘEDPOKLADŮ ROZVOJE KOMERČNÍCH SLUŽEB V REGIONÁLNÍM SVAZKU OBCÍ VLTAVA

6.1 Úloha Regionálního svazku obcí Vltava v rozvoji služeb

V rámci územně plánovacího procesu lze lokalizovat území jako vhodné pro rozvoj podnikatelských aktivit. Zvláštní pozornost je třeba věnovat návaznostem na připravovanou výstavbu rychlostní komunikace. Sdružování drobných výrobců a poskytovatelů služeb do cechů společenstev s cílem zvyšování její konkurenceschopnosti vůči rozhodujícím dodavatelům (h).

6.2 Možnosti rozvoje cestovního ruchu v Regionálním svazku obcí Vltava

Podmínky území jsou pro rozvoj cestovního ruchu významnou devizou. Její využití předpokládá celý komplex opatření směřujících k eliminaci sezónnosti, k rovnoměrnému rozložení turistických kapacit v celé ploše území a podstatné rozšíření turistických služeb. Návštěvnost zahraničních turistů nyní převažuje ze sousedních států, především Rakouska a Německa. Nabídka by měla být v budoucnu směřována intenzivněji do ostatních zemí Evropy i zámoří, kde lze reálně očekávat zájem. Dominantním požadavkem je snížení sezónnosti, kterého bude nutné dosáhnout značným rozšířením sportovních a kulturních příležitostí využitelných i mimo letní období. Půjde např. o výstavbu a údržbu sportovních a turistických lyžařských tras (pro sjezdové lyžování jsou podmínky omezené) a krytých sportovních zařízení. Pro letní období bude potřebné další rozšíření cyklostezek, vodních ploch vhodných pro veřejné koupání, sportovního rybářství, včetně veškerého servisu tzn. půjčoven, špičkového ubytování, sociálního a stravovacího zázemí. Soustředěné úsilí bude věnováno podpoře takových sportovních a kulturních aktivit, které povedou k širšímu rozptýlení návštěvníků v rámci celého RSO Vltava. Zatímco město Český Krumlov má poměrně bohatý kulturní kalendář, v řadě, zejména menších obcí lze hledat specifika na nichž by se daly obnovit původní tradice, nebo vybudovat nové aktivity. Tyto obnovené, nebo nově vzniklé aktivity mohou být zároveň příznivým zázemím pro drobnou řemeslnou,

nebo rukodělnou výrobu. Specifickou oblastí rozvoje cestovního ruchu je agroturistika. Jak již bylo výše zmíněno, jedná se o nově se rozvíjející turistické odvětví, jehož vysoký standard může přispět ke zvýšení podílu dlouhodobých pobytů solventní klientely. Rozvoj agroturistiky je tím nejlepším doplňkem cestovního ruchu v návaznosti na revitalizaci, krajino – tvorbu a celkový ráz území mikroregionu. Důležitou roli v budování turistické infrastruktury musí sehrávat marketing (h).

7. ZÁVĚR

Území Regionálního svazku obcí Vltava je převážně zastoupené vesnickým charakterem osídlení. Významnou pozici v RSO Vltava zaujímá město Český Krumlov, a to nejen co do velikosti, ale je také zapsané na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Současná struktura hospodářství RSO Vltava je průmyslově – zemědělská. Podstatnou část hospodářství v RSO Vltava zaujímá sektor obchodu a služeb. V RSO Vltava působí téměř 5500 podnikatelských subjektů, zejména menších firem a drobných podnikatelů, jejichž produkce zahrnuje rozmanitý sortiment výrobků a služeb. Podnikatelé, kteří nabízejí služby ubytovací a stravovací se často potýkají s nedostatkovým využitím svých kapacit, jelikož je oblast z hlediska návštěvnosti orientována především na letní sezónu. Mimořádný význam pro ekonomiku v celém RSO Vltava má zejména cestovní ruch. Podmínky území jsou pro rozvoj cestovního ruchu i služeb významnou devizou.

Návštěvnost zahraničních turistů nyní převažuje ze sousedních států, především Rakouska a Německa. Nabídka služeb je směřována intenzivněji do ostatních zemí Evropy i zámoří. Díky přírodě a zajímavých kulturních i historických památek je tato oblast zajímavým lákadlem pro mnohé potenciální návštěvníky. Velkým potenciálem pro rozvoj služeb a cestovního ruchu pro sebe obce vidí v rozvoji venkovského cestovního ruchu, cykloturistiky či hippoturistiky. Svým charakterem je vhodný pro rekreaci rodin s dětmi i starší generaci.

Nezaměstnanost v RSO Vltava mnohde výrazně přesahuje míru nezaměstnanosti Jižních Čech. Průměrná nezaměstnanost je cca 9,5 %. Nezaměstnanost je v některých obcích závislá zejména na dopravní dostupnosti místa prostředky veřejné hromadné dopravy, vzdálenosti od Českého Krumlova a především Českých Budějovic. V centrálních obcích jsou místnímu obyvatelstvu dostupné služby uspokojující základní potřeby obyvatelstva i turistů. RSO Vltava vzhledem k nedostatečné vytíženosti obcí, orientující se převážně na letní sezónu, mají dostatečné ubytovací a stravovací kapacity. V RSO Vltava je rozšířené ubytování v penzionech nebo ubytování v soukromí. Největší rozsah komerčních služeb pro RSO Vltava, díky své velikosti a světovému významu, nabízí Český Krumlov.

8. SUMMARY

Services are intangible products that allow the satisfaction of one's needs and they do not need to be necessarily connected with the sale of a substantial product or any other service. The most characteristic description of services is insubstantiality, inseparability, no storability and impermanency. The customer is buying the right to receive certain services. For the money paid, he does not own the service nor gains anything physical.

Services, according to EU - NACE, can be divided into trades, the repairs of motor vehicles and home appliances, hospitality, transport, storage and connections, financial services, real estate services, public services and public defense, education, health and social care, other public, social and individual services and finally the services of diplomatic and international organizations.

The services connected with the tourist trade can be basic or supplementary. The basic services are, for example, the transport of customers from the place of their permanent residency to the recreational area and back and also the services involved in accommodating them while they stay at the recreational place.

The supplementary services are more less the additional individual services that a customer might require and which are directly connected with the recreational area, such as the use of a spa or a ski slope.

The aim of this dissertation is to describe Regionální svazek obcí Vltava. With the close look at public services we are to make an analysis of the current situation and furthermore to outline the possible development in the above mentioned area of services.

The Regionální svazek obcí Vltava (further only RSO Vltava) consists of 18 member townships. An important position among them is taken by the town of Český Krumlov. It is not only because of its size, but also because it is written on the World Cultural and Natural Heritage List – UNESCO.

The level of unemployment at some places in the region is much higher than an average in the Region of the South Bohemia. At some places in the area of RSO Vltava

it depends on the distance from the towns of Cesky Krumlov or Ceske Budejovice and mainly on the accessibility of the area by the means of public transport.

The location of the region for the tourism development is to its advantage. The majority of visitors come from the neighbouring countries which are Germany and Austria. The offer of the public services in the RSO Vltava is regarding to its utilization quite sufficient, although there is always a growing demand particularly for good quality accommodation. The most significant establishments in the RSO Vltava area are the private accommodation and guesthouses. However, restaurants and the businesses offering accommodation and refreshments are finding it difficult to maintain a steady income all year around when at the time of off-season their capacity is not fully used. The problem of the area is it is only attractive to the tourist in the summer season.

The heads of the local communities are trying to encourage the tourists to visit their area even at the times of the winter season, which is classified as low or off-season. The main area of interest at the moment is to eliminate the seasonal demand which can be achieved by a better offer of sports and cultural event. They could be organized at any other time not only in the main season. There is also a great potential, which is seen by the local communities. It is the development of services and the tourist trade in the countryside, cyclotourism or hippotourism, the character of which is especially suitable for the families with children and even the older generation.

9. POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

1. FORETOVÁ, V. – FORET, M. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*, Praha: Grada Publishing, 2001
2. HESKOVÁ, M. *Cestovní ruch*. Praha: Fortuna, 2006
3. HORÁKOVÁ, H. *Strategický marketing*. Praha: VŠE, 1997
4. HORNER, S. – SWARBROOKE, J. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada Publishing, 2003
5. KADEŘÁBKOVÁ, J. – TRHLÍNOVÁ KHENDRICHE, Z. *Region a regionální vědy*. Praha: EU Press, 2008, ISBN 978-80-7408-009-8
6. KIRÁČOVÁ, A. *Marketing destinace cestovního ruchu*. Praha: Ekopress, 2003
7. KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. IFEC, Praha 2001, Justis, Zelená řada
8. SKRABAL, I., NUNVAROVA, S., NOVAK, J., TREBICKY, V. *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů*. Přerov: CpKP, 2006, ISBN 80-86902-39-0
9. MORISSON, A.M. *Marketing pohostinství a cestovního ruchu*. Praha: Victoria Publishing, 1995
10. ORIEŠKA, J. *Technika služeb cestovního ruchu*. Praha: Idea Servise, 1999
11. PALÁTKOVÁ, M. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu*. Praha: Grada Publishing, 2006
12. PÁSKOVÁ, M. – ZELENKA, J. *Cestovní ruch výkladový slovník*. MMR. Praha, 2002
13. PAYNE, A. *Marketing služeb*. Praha: Grada Publishing, 1996
14. TOUŠEK, V., KUNC, J., VYSTOUPIL, J. a kol. *Ekonomická a sociální geografie*. Praha: Aleš Čeněk, 2008
15. VAŠTÍKOVÁ, M. *Marketing služeb efektivně a moderně*. Praha: Grada Publishing, 2008.

Internetové zdroje

- a. <http://www.risy.cz/mikroregiony>
- b. http://www.cpkp.cz/files/file/Konference/Benchmarking_venkova.ppt#2
- c. <http://www.uur.cz/images/uzemnirozvoj/regionalnropolitika/Mikroregiony>
- d. <http://www.vsrr.cz/reg/kestazeni/uvod6.pdf>
- e. http://www.uur.cz/images/publikace/uur/1999/1999-01/02_programy.pdf
- f. http://www.rozhlas.cz/cb/ekonomika/_zprava/533967
- g. www.mapy.crr.cz

Publikace

- h. Strategický dokument Regionálního svazku obcí Vltava, 2002
- i. Holubovský zpravodaj, 2008

10. PŘÍLOHY

10.1 Seznam použitých grafů

Graf č. 1 Komerční služby v RSO Vltava (v %)

Graf č. 2 Spokojenost podnikatelů se ziskovostí podniku (v %)

Graf č. 3 Využití kapacit ubytovacích a stravovacích zařízení

Graf č. 4 Důvod návštěv turistů v oblasti RSO Vltava (v %)

10.2 Seznam příloh

Příloha č. 1 Tabulka: Počet obyvatel v RSO Vltava

Příloha č. 2 Tabulka: Vybavení obcí RSO Vltava vybranými zařízeními občanské vybavenosti

Příloha č. 3 Tabulka: Ekonomická struktura v RSO Vltava

Příloha č. 4 Obrázek Regionálního svazku obcí Vltava

Příloha č. 5 Dotazník pro podnikatele v RSO Vltava

Příloha č. 6 Odvětvová klasifikace ekonomických činností (OKEČ)/CZ-NACE

Příloha č. 1

Počet obyvatel v RSO Vltava			
Obec	Muži	Ženy	Obyvatelstvo celkem
Český Krumlov	6 753	6 999	13 752
Bohdalovice	153	152	305
Brluh	551	473	1 024
Dolní Třebonín	575	591	1 166
Holubov	489	498	987
Chlumeč	35	30	65
Chvalšiny	603	588	1 191
Kájov	739	729	1 468
Křemže	1 329	1 316	2 645
Mirkovice	226	208	434
Mojné	110	107	217
Nová Ves	199	217	416
Přídolí	325	298	623
Přísečná	95	99	194
Srnín	127	130	257
Světlík	137	125	262
Větřní	2 044	2 020	4 064
Zlatá Koruna	362	355	717
Celkem	14 852	14 935	29 787

Zdroj: www.risy.cz 2007

Příloha č. 2

Vybavení obcí RSO Vltava vybranými zařízeními občanské vybavenosti				
Obec	Škola	Knihovna	Policie	Zdr.zařízení
Český Krumlov	1	1	1	1
Bohdalovice	-	1	-	-
Brlöh	1	1	-	1
Dolní Třebonín	*	1	-	1
Holubov	*	1	-	1
Chlumec	-	-	-	-
Chvalšiny	1	1	-	1
Kájov	*	1	-	1
Křemže	1	1	1	1
Mirkovice	-	1	-	-
Mojné	-	1	-	-
Nová Ves	-	1	-	1
Přídolí	*	1	-	-
Přísečná	-	-	-	-
Srnín	-	1	-	-
Světlík	*	1	-	1
Větrní	1	1	1	1
Zlatá Koruna	-	1	-	1
Celkem	5/5*	16	3	11

Vybavenost obce: 1 – ano, 0 – ne (* školy pouze 1.stupeň)

Zdroj: Sčítání lidu domů a bytů, 2001

Příloha č. 3

Ekonomická struktura v RSO Vltava				
Obec	Počet podnikatelských subjektů			
	Zemědělství	Průmysl	Ubytovací zařízení	Obchod a pohostinství
Český Krumlov	127	421	76	1 330
Bohdalovice	24	2	1	13
Brlloh	45	52	2	51
Dolní Třebonín	20	24	3	77
Holubov	14	36	3	55
Chlumec	4	4	-	5
Chvalšiny	33	43	2	73
Kájov	32	48	4	88
Křemže	72	99	10	167
Mirkovice	15	24	1	26
Mojné	7	4	1	13
Nová Ves	7	13	-	14
Přídolí	27	17	-	33
Přísečná	12	4	-	18
Srnín	5	12	1	18
Světlík	12	7	1	12
Větřní	44	104	6	218
Zlatá Koruna	15	25	2	52
Celkem	515	939	113	2 263

Zdroj: www.czso.cz 2007

Příloha č. 4

Obrázek Regionálního svazku obcí Vltava

Zdroj: www.mapy.crr.cz

Příloha č. 5: Dotazník pro podnikatelské subjekty poskytující komerční služby

***

1. Jaké služby svým zákazníkům poskytujete? *(Ize více možností, není-li uvedeno jinak, pokračujte otázkou 6)*

- Maloobchodní (prodej zboží konečným spotřebitelům)
- Ubytování *(pokračujte otázkou 2)*
- Stravování *(pokračujte otázkou 4)*
- Osobní služby (např. kadeřnictví, pedikúra), které _____
- Opravárenské služby
- Kulturní
- Sportovní
- Jiné, upřesněte _____

2. Jaký typ ubytování nabízíte?

- Kemp
- Chaty a chalupy, v soukromí
- Turistická ubytovna
- Hotel
- Hotel garni
- Motel
- Botel
- Penzion
- Jiné, upřesněte _____

3. Kolik lůžek/míst nabízíte? *(pokračujte otázkou č. 5)* _____

4. Jakou formu stravování nabízíte?

- Restaurace
- Pohostinství
- Motorest
- Samoobslužná restaurace
- Bufet
- Bistro (fast-food)
- Občerstvení, kiosek
- Denní bar (gril bar, pizzerie, snack bar)
- Noční bar (noční klub, varieté, dancing)

- Vinárna
- Kavárna a cukrárna
- Hostinec a pivnice
- Jiné, upřesněte _____

5. Jak byste ohodnotili celkové využití svých kapacit během jednotlivých čtvrtletí?

Leden – Březen:	☐ Nedostatečné	☐ Dostatečné	☐ Maximální
Duben – Červen:	☐ Nedostatečné	☐ Dostatečné	☐ Maximální
Červenec – Září:	☐ Nedostatečné	☐ Dostatečné	☐ Maximální
Říjen – Prosinec:	☐ Nedostatečné	☐ Dostatečné	☐ Maximální

6. Jak byste ohodnotili cenovou úroveň vašich služeb ve srovnání s konkurencí?

- Nízká   Spíše nízká   Střední   Spíše vyšší   Vyšší

7. Jaký je podíl turistů mezi vašimi zákazníky? _____ %

8. Je mezi nimi významný podíl turistů ze zahraničí?   Ne   Ano

9. Přizpůsobujete svou nabídku turistům?

- Ne, vůbec   Ano, částečně   Ano, významně

10. Co podle vás nejvíce láká turisty do vaší oblasti?

- Příroda
- Památky
- Kulturní akce
- Sportovní vyžití
- Jiné, upřesněte _____

11. Měl by podle vašeho názoru někdo podporovat další příliv turistů do vaší oblasti?

- Ne   Ano, především obce a kraj   Ano, především podnikatelé

12. Jste zapojeni do nějaké organizované formy spolupráce, např. destinačního managementu, nákupní aliance, přípravy společných marketingových balíčků apod.?

- Ne, vůbec   Ano, uveďte prosím detaily (*pokračujte otázkou 14*)
-
-

13. Jaký je důvod, že se žádné organizované formy spolupráce neúčastníte?
(*pokračujte otázkou 15*)

Nevím, zda existuje   Nemám k ní důvěru   Nevidím přínosy pro svůj podnik

14. Jak hodnotíte přínosy uvedených forem spolupráce?

Záporné   Nulové   Pozitivní   Velmi pozitivní

15. Podnikáte pouze v rámci tohoto mikroregionu?

Ano
 Ne, sídlo mám zde, ale podnikám i jinde
 Ne, podnikám zde, ale sídlo mám jinde

16. Pracují ve vašem podniku i další členové vaší rodiny?

Ne   Ano, spolu s dalšími zaměstnanci   Ano, pouze členové rodiny

17. Kolik máte zaměstnanců?

0 (*pokračujte otázkou 18*)   1 až 5   6 až 10   11 až 20   Více jak 20

18. Jaká je platová úroveň vašich zaměstnanců oproti běžným platům?

Nižší   Obdobná   Vyšší

19. Jak jste spokojeni se ziskovostí svého podniku?

Velmi nespokojen/a
 Spíše nespokojen/a
 Ani spokojen/a, ani nespokojen/a
 Spíše spokojen/a
 Velmi spokojen/a

20. Vaše tržby za loňský hospodářský rok byly přibližně:

méně než 1 milion Kč
 1 až 5 milionů Kč
 5 až 10 milionů Kč
 10 až 20 milionů Kč
 více než 20 milionů Kč

***

Děkujeme za vyplnění dotazníku.

21. Umístění provozovny (obec)
